

ΕΓΩ ΚΑΙ Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΜΟΥ

φροντιστές ανίατα πασχόντων
και ο συγγραφέας απαντούν στο
πότε πρέπει να πεθάνουν οι ίδιοι

Γιάννης Δημολιάτης, αναπληρωτής καθηγητής Υγιεινής
και Ιατρικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων,
Σχολή Επιστημών Υγείας, Τμήμα Ιατρικής, Εργαστήριο
Υγιεινής και Επιδημιολογίας, idimolia@uoi.gr

«Ευθανασία ή ευζωΐα;»: ιδού το πραγματικό δίλημα (Η διαθήκη μου)

https://dl.dropboxusercontent.com/u/7661680/PubDimoliatis/Q/_QoL_Efcanasia_Efzoia_MMG_Stavrula_1990s.pdf

ΓΙΑΝΝΗΣ Δ. ΔΗΜΟΛΙΑΤΗΣ
Λέκτορας Εργαστηρίου Υγιεινής
Ιατρικής Ιωαννίνων

Ιωάννινα

1990

ΕΛΙΑ

στην κουφάλα σου εφώλιασε μελίσι
γέρικη ελιά που γέρνεις με τη λιγή
πρασινάδα που ακόμα σε τυλίγει
σαν ναθελε να σε νεκροστολίζει

και το κάθε πουλάκι στο μεθύσι
της αγάπης πιπίζοντας ανοίγει
στο κλαρί σου ερωτάρικο κυνήγι
στο κλαρί σου που δεν θα ξανανθίσει

Ω πόσο στη θανή σου θα σε γλυκαίνουν
με την μαγευτική βουή που κάνουν
ολοζώντανης νιότης ομορφάδες
που σαν θύμησες μέσα σου πληθαίνουν

Ωωω να μπορούσαν έτσι να πεθαίνουν
κι άλλες ψυχές της ψυχής σου αδερφά-
δες

Λορέντζος ΜΑΒΙΛΗΣ
(12 Ιουνίου 1899)

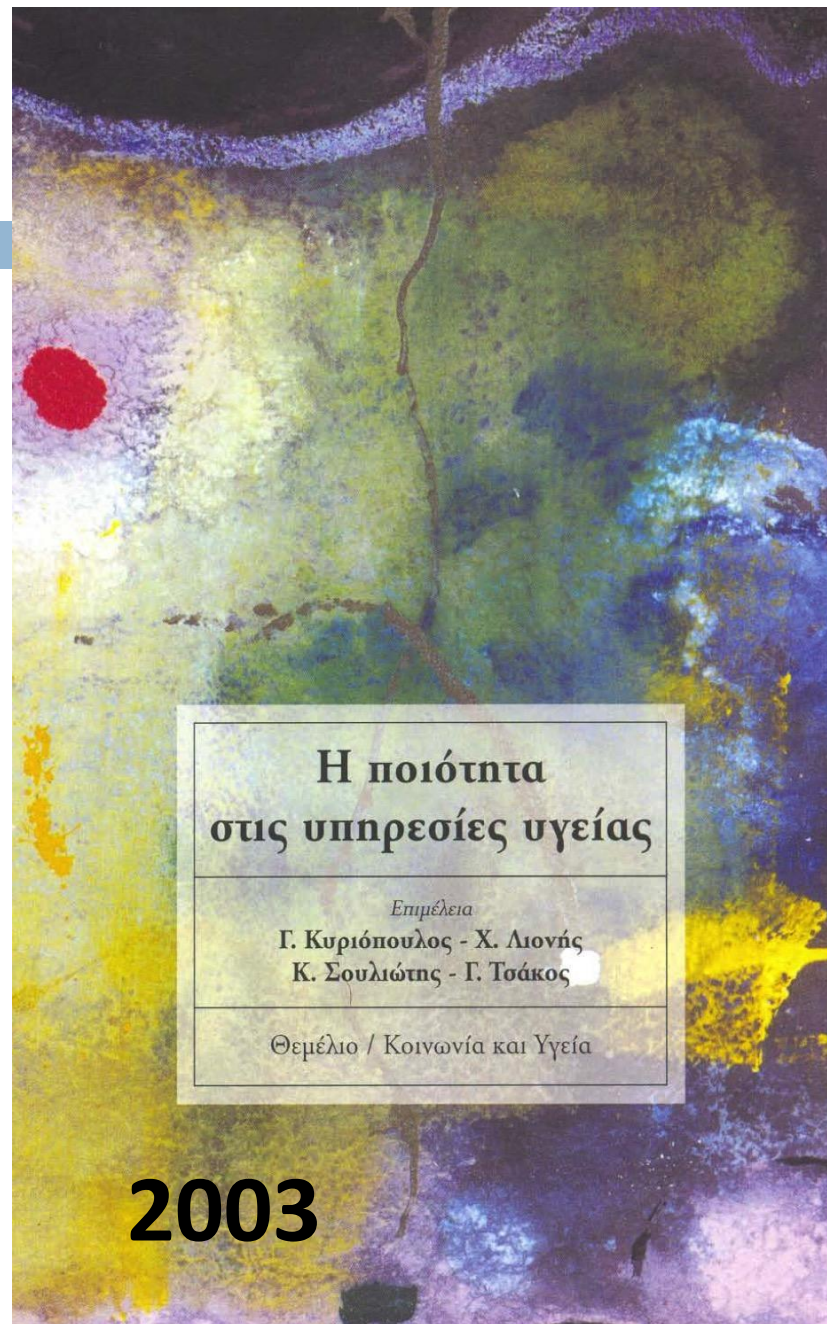
2005

ΕΥΓΕΝΙΟΣ ΒΟΥΛΓΑΡΗΣ
ΔΙΑΤΡΙΒΗ
ΠΕΡΙ ΕΥΘΑΝΑΣΙΑΣ

ΠΡΟΛΟΓΙΖΟΥΝ
ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΥΡΚΟΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ - ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
ΓΙΑΝΗΣ ΔΗΜΟΛΙΑΤΗΣ
ΜΑΝΩΛΗΣ ΓΑΛΑΝΑΚΗΣ

Η ποιότητα
στις υπηρεσίες υγείας

Επιμέλεια

Γ. Κυριόπουλος - Χ. Λιονής
Κ. Σουλιώτης - Γ. Τσάκος

Θεμέλιο / Κοινωνία και Υγεία

2003

ΝΥΝ ΑΠΟΛΥΕΙΣ ΤΟΝ ΔΟΥΛΟΝ ΣΟΥ ΔΕΣΠΟΤΑ –
ΠΡΑΓΜΑΤΕΙΑ ΠΕΡΙ ΑΡΝΗΤΙΚΗΣ ΖΩΗΣ: ΕΝΑ ΠΕΙΡΑΜΑ
ΣΚΕΨΗΣ ΚΑΙ ΕΝΑ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΥ
ΠΟΣΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ*

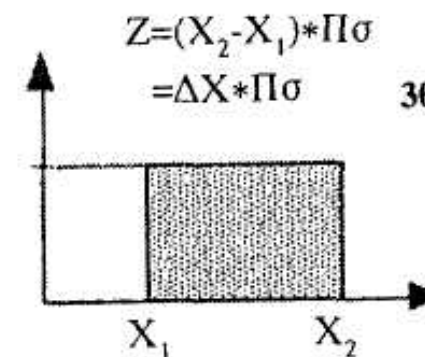
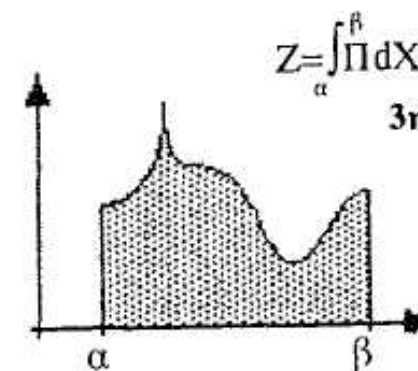
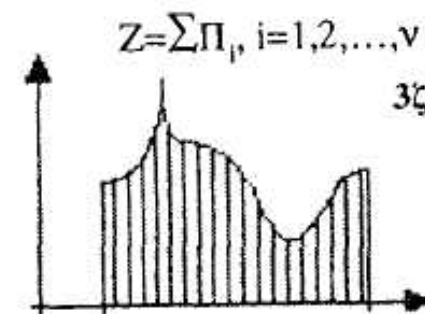
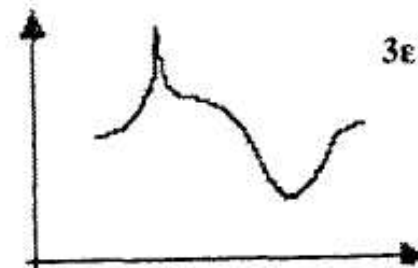
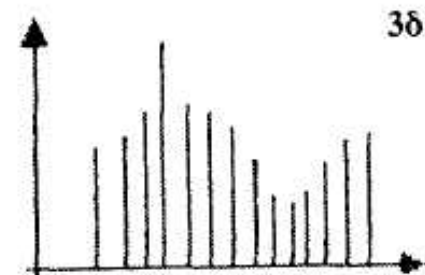
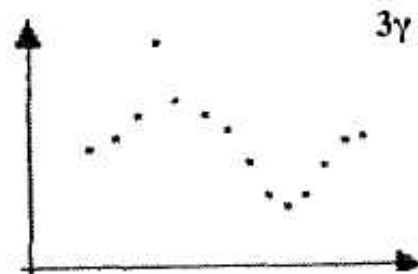
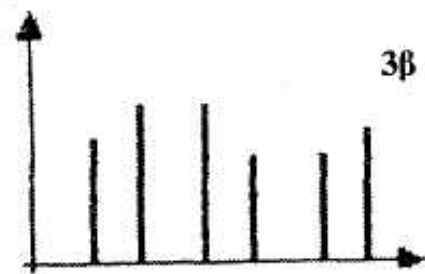
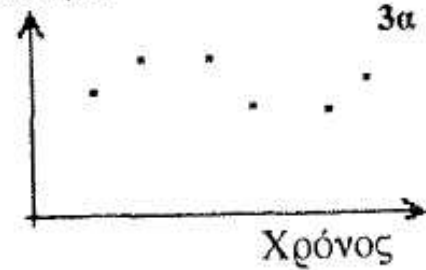
Γιάννης Δημολιάτης

https://dl.dropboxusercontent.com/u/7661680/PubDimoliatis/O/ Ool- Nyn Apolis dulon Despota- Cornelia Stavrou_2003s.pdf

The need for terminal care has grown, and it is becoming increasingly necessary to consider such issues as the quality of life of the seriously ill and how to let people die with dignity

WHO (1986)

Ποιότητα

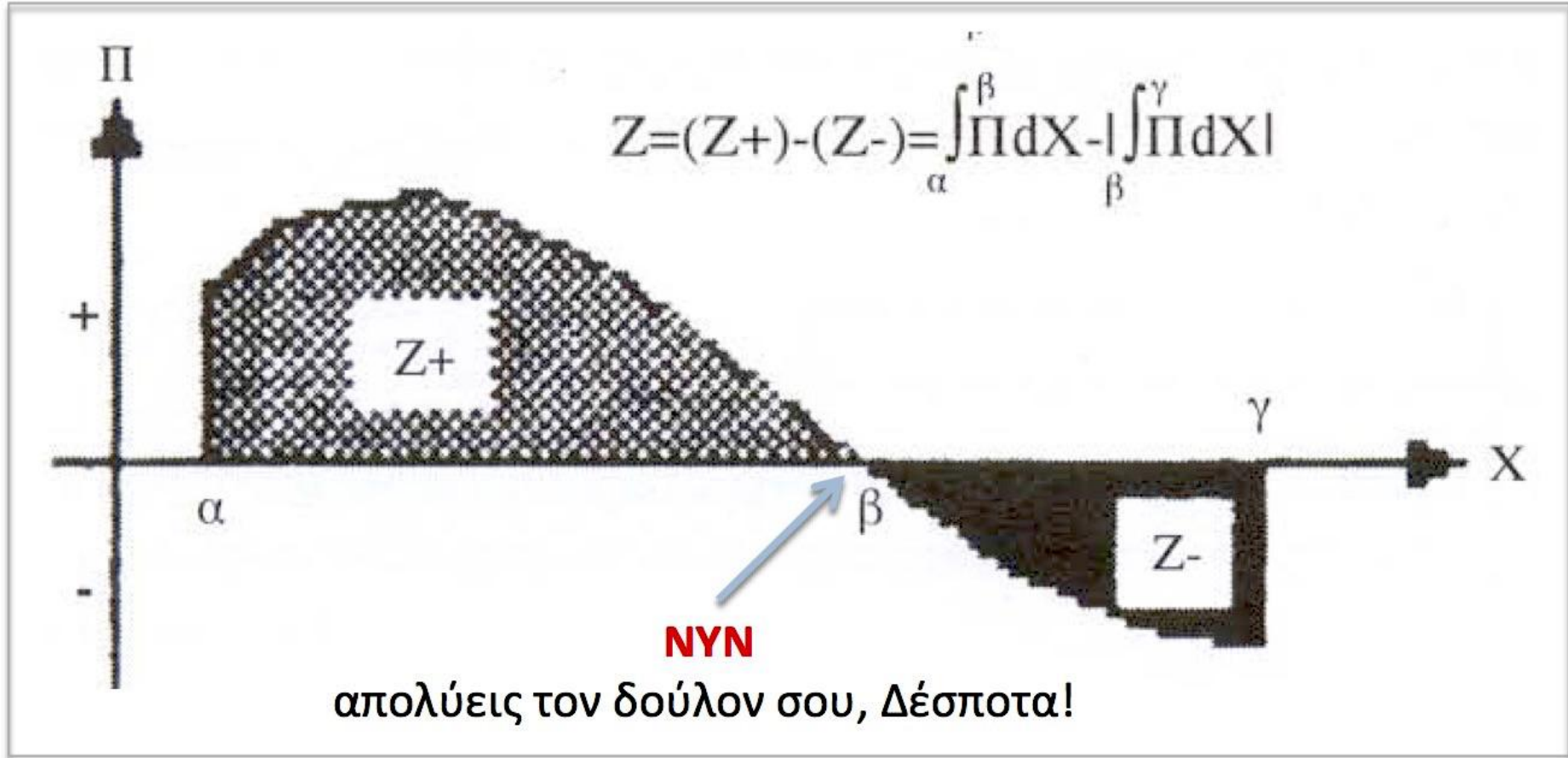

η ποιότητα γίνεται αρνητική, όπως μετά το σημείο β, ο άνθρωπος βιώνει αρνητική ζωή (Z-) και η ολική του ζωή (Z) ισούται με τη διαφορά των εμβαδών των ζωών θετικής (Z+) και αρνητικής: $Z = (Z+) - (Z-)$.

Φανερό πως, στην περίπτωση αυτή, ο Θάνατος είναι Ζωή. Η αντίληψη ότι ο Θάνατος δεν είναι Ζωή, αλλά απώλεια Ζωής, είναι λάθος. Ο Θάνατος είναι Ζωή, γιατί ο Θάνατος είναι η απώλεια της Ζωής. Ο Θάνατος είναι η απώλεια της Ζωής, δηλαδή «χρόνια πολλά ΚΑΙ καλά» (δηλαδή «χρόνια με θετική ποιότητα») είναι η μόνη ευχή που είνετα.

Πότε έρχεται αυτό το NYN ;

Πότε πρέπει να πεθαίνει ο άνθρωπος; (ΠΠΠ)

5^ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
ΤΟΥ ΦΟΡΟΥΜ

ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ
& ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ

21 - 23
Νοεμβρίου

2014

Θεσσαλονίκη
Ξενοδοχείο Porto Palace

Πότε πρέπει να πεθαίνει ο άνθρωπος; (ΠΠΠ)

- 5ο Πανελλήνιο Συνέδριο του Forum Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Ιατρικής
- **Συζήτηση Στρογγυλού Τραπεζιού "ΠΠΠ;" (ΣΤ19)**
- Θεσσαλονίκη, Σάβατο, 22-11-2014, 12:30-14:00
- **Προεδρείο:**
Γιάννης Δημολιάτης, Στέφανος Γερουλάνος
- Ομιλητές και Θέματα

Συνεχίζεται →

Πότε πρέπει να πεθαίνει ο άνθρωπος

Κωνσταντίνος Βαζούρας, ειδικευόμενος παιδίατρος:

Η απάντηση του Πάσχοντα

Καλλιόπη Γάτσιου, ειδικευόμενη ψυχίατρος:

Η απάντηση του Φροντιστή του πάσχοντα

Ανδρέας Προκοπίου, επίκουρος καθηγητής St George's:

Αλαζονεία ή Αποδοχή της πραγματικότητας;

Σεραφείμ Ατματζίδης, αρχιμανδρίτης Ι Μ Σουμελά:

Η απάντηση των Ευαγγελίων [PDF](#)

Αγγελική Κερασίδου, θεολόγος, φιλόσοφος, Oxford:

Η απάντηση των Φιλοσόφων.

Ελένη Μαραγκάκη, νομικός, σύμβουλος Υπουργείου:

Η απάντηση των Νόμων

Στέφανος Γερουλάνος, χειρουργός, ιστορικός της
ιατρικής: **Η απάντηση των Αιώνων.**

Γιάννης Δημολιάτης, επίκουρος καθηγητής Υγιεινής:

Η απάντησή μου: ΠΠΠ εγώ.

Πώς θα βρούμε αυτό το **NYN** ...

- Ο άρρωστος; Μέρος του προβλήματος
- Ο γιατρός; Μέρος του προβλήματος
- Ο φροντιστής; Ίσως («Μόνο καταλαβαίνουν αυτοί που το ζουν, κανένας άλλος.»)
- Οι άλλοι: Δεν ξέρουν ότι δεν ξέρουν.

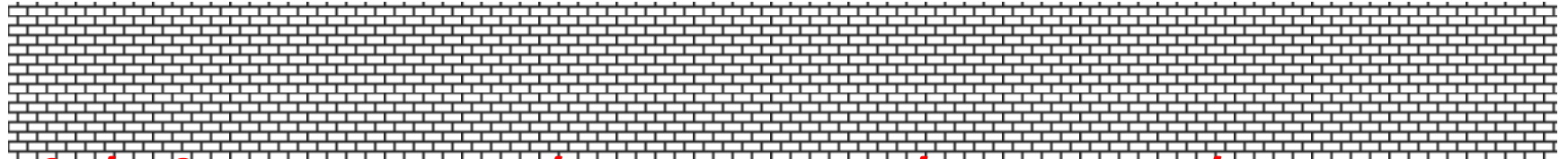
Σύστημα υγείας

Τριτοβάθμια ΦΥ

Δευτεροβάθμια ΦΥ

Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας

Αυτοφροντίδα & Φροντίδα οικογένειας

Ολόκληρο το σύστημα χτίζεται πάνω στους
συγγενείς που φροντίζουν τους αρρώστους.
Στους αφανείς ήρωες. Στους άγνωστους στρατιώτες.

ΠΟΤΕ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΕΘΑΙΝΕΙ Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ;

**ΑΦΗΓΗΣΕΙΣ ΦΡΟΝΤΙΣΤΩΝ
ΑΝΙΑΤΑ ΠΑΣΧΟΝΤΩΝ**

Η Μεγάλη Κραυγή

του φροντιστή

Γιάννης Δημολιάτης

Δήλωση Σύγκρουσης Συμφερόντων

- **Δεν** έχω οποιαδήποτε οικονομικά ή άλλα συμφέροντα.
- Έχω έντονο ενδιαφέρον για την υγεία (σωματική και ψυχική, πνευματική και κοινωνική)

ΥΓΕΙΑ είναι η κατά-
σταση ΠΛΗΡΟΥΣ
σωματικής, πνευμα-
τικής, ψυχικής και
κοινωνικής ευεξίας
του ατόμου και όχι
μόνον η ΑΠΟΥΣΙΑ
αρρώστιας ή αναπη-
ρίας.

(Καταστροφικό Π.Ο.Υ.)

1948-1988

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΥΓΕΙΑΣ

Δήλωση Σύγκρουσης Συμφερόντων

- **Δεν** έχω οποιαδήποτε οικονομικά ή άλλα συμφέροντα.
- Έχω έντονο ενδιαφέρον για την υγεία (σωματική και ψυχική, πνευματική και κοινωνική), ασθενών **και** υγιών, τωρινών **και** μελλοντικών γενεών.

Τριτοβάθμια

Δευτεροβάθμια ΦΥ

Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας

Αυτοφροντίδα Αυτοφροντίδα Αυτοφροντίδα

Τριτοβάθμια

Δευτεροβάθμια ΦΥ

Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας

φροντιστής (φροντίστρια!)

Αυτοφροντίδα Αυτοφροντίδα Αυτοφροντίδα

Ολόκληρο το σύστημα χτίζεται πάνω στους
συγγενείς που φροντίζουν τους αρρώστους.
Στους αφανείς ήρωες. Στους άγνωστους στρατιώτες.

Αφηγήσεις φροντιστών ανίατα πασχόντων

Μέθοδος

15 φροντιστές, ηλικίας 23-74 ετών, αφηγούνται ελεύθερα, από ένα τέταρτο της ώρας ως και πέντε ώρες, τα βιώματά τους φροντίζοντας από λίγους μήνες έως 20 χρόνια, συγγενείς που έπασχαν από ανίατη ασθένεια.

**- Πείτε μας αυτά που δεν έχετε
τολμήσει να πείτε ούτε στον εαυτό σας**

Κ

Η ΜΕΓΑΛΗ ΚΡΑΥΓΗ

ιστόρημα πέρα κι από μυθιστόρημα

Γιάννης Δημολιάτης

Γιάννης Δημολιάτης
Η ΜΕΓΑΛΗ ΚΡΑΥΓΗ
ιστόρημα πέρα κι από μυθιστόρημα

Κ

Εκδόσεις
Κοντύλι

Αυτούσιες οι
αφηγήσεις
δεκατριών
φροντιστών
από τους
δεκαπέντε

δωρεάν
δείγμα

Η Μεγάλη Κραυγή

του νοσηλευτή
Ευαγγελία Τσουμάνη

του ψυχολόγου
Ελεονώρα Παντούλα

Αφηγήσεις φροντιστών ανίατα πασχόντων

Μέθοδος

Εάν δεν τις είχαν ήδη απαντήσει μόνοι τους, στο τέλος, τους ζητήσαμε να απαντήσουν σε 3 ερωτήσεις:

- Πότε έπρεπε ή πρέπει να πεθάνει ο **φροντιζόμενος**;
- Πότε θα ήθελες να πεθάνεις, εάν **εσύ** βρισκόσουν στη θέση του;
- Πότε πρέπει να πεθαίνει ο **άνθρωπος**;

Αφηγήσεις φροντιστών ανίατα πασχόντων

Οι φροντιστές

Ανήκουν σε μία από 3 ομόκεντρες ζώνες:

1^η = Άμεση φροντίδα = ο φροντιζόμενος εξαρτάται απόλυτα από τη φροντίδα του, χωρίς αυτήν πεθαίνει. **Άμεσα** βιώματα.

2^η = Έμμεση φροντίδα = στενός (1^{ου} βαθμού) συγγενής φροντιστή 1^{ης} ζώνης. **Έμμεσα** βιώματα.

3^η = Απόμακρη φροντίδα. **Όχι** βιώματα

Μαρίνα, 52 ετών

1^η ζώνη, 13 χρόνια, σύζυγος, λέμφωμα

Καταρχάς δεν είμαι ένας ευτυχισμένος άνθρωπος.

Θα 'θελα να βγάλω μια μεγάλη κραυγή, που να φτάσει μέχρι τον ουρανό ψηλά, μέχρι τον ουρανό ψηλά να φτάσει· τέτοια μεγάλη κραυγή.

Μπορεί κανείς να μου χαρίσει τη χαμένη μου ζωή;

Είμαι η δυστυχία που σπέρνει η Ιατρική. Ακριβώς αυτό!

Μαρίνα, 52 ετών

1^η ζώνη, 13 χρόνια, σύζυγος, λέμφωμα

- Πότε έπρεπε ή πρέπει να πεθάνει ο φροντιζόμενος;
Θα μπορούσε να είχε πεθάνει πολλές φορές μέχρι τώρα. Τότε που είχε την αιμορραγία.
- Πότε θα ήθελες να πεθάνεις αν εσύ βρισκόσουν στη θέση του;
Θα ήθελα να πεθάνω όσο το δυνατόν γρηγορότερα.
- Πότε πρέπει να πεθαίνει ο άνθρωπος;
Όταν παύει να λειτουργεί το μυαλό του ... όταν δεν είναι σε θέση να αυτοεξυπηρετηθεί.

Μέλπω, 67, 1^η ζώνη, 17 χρόνια
πατέρας εγκεφαλικό, μητέρα Alzheimer

*Για μένα η ζωή μου ήτανε το πιο
φτηνό πράγμα. Δεν τη σεβόμουνα.*

*Όχι, ποτέ! Δεν το είπα ποτέ [να
πεθάνουν].*

Μέλπω, 67, 1^η ζώνη, 17 χρόνια πατέρας εγκεφαλικό, μητέρα Alzheimer

- Πότε έπρεπε ή πρέπει να πεθάνει;
Ποτέ. Ποτέ. Αλλά δεν μπαίνει η λογική εδώ...
- Πότε θα ήθελες να πεθάνεις αν εσύ βρισκόσουν
στη θέση τους;
*Την πρώτη στιγμή. Δεν χρειάζεται να ζει κανείς
έτσι.*
- Πότε πρέπει να πεθαίνει ο άνθρωπος;
*Καλύτερα είναι να τελειώνει ο άνθρωπος παρά
να βασανίζεται.*

Χαρίτη, 71, 1^η ζώνη, 18 χρόνια
σύζυγος , πολλαπλά εγκεφαλικά

Αυτά τα πράγματα δεν θέλω να τα πω σε κανέναν. Ναι! έχουν έρθει ώρες που θέλω να πάρω ένα μαξιλάρι να τον πνίξω, να τον σκοτώσω.

Δεν έχω εξομολογηθεί παρά μόνο μία φορά στη ζωή μου. Και τώρα η δεύτερη.

Ζω σε μία φυλακή.

Χαρίτη, 71, 1^η ζώνη, 18 χρόνια σύζυγος, πολλαπλά εγκεφαλικά

- Πότε έπρεπε ή πρέπει να πεθάνει;
Ο Γιάννης δεν αυτοεξυπηρετείται, άρα έπρεπε να έχει ήδη πεθάνει- θεωρητικά πάντα.
- Πότε θα ήθελες να πεθάνεις αν **εσύ** βρισκόσουν στη θέση του;
Στην οποιαδήποτε κατάσταση που δεν μπορώ να αυτοεξυπηρετηθώ ή χάσω το μυαλό μου.
- Πότε πρέπει να πεθαίνει ο άνθρωπος;
Για μένα όταν δεν αυτοεξυπηρετείται.

**Κική, 63, 1^η ζώνη, 20 μήνες
μητέρα, πολλαπλά εγκεφαλικά**

*Για την μητέρα μου νομίζω ότι δεν θα είχα
κανένα δικαίωμα να μην της δώσω τη
δυνατότητα να ζήσει, αφού η επιστήμη την
έδινε, για μένα, όμως, δεν θα το ήθελα ποτέ!*

*Και εμείς ζούσαμε για τις αναλαμπές [της
μητέρας]...*

Κική, 63, 1^η ζώνη, 20 μήνες μητέρα, πολλαπλά εγκεφαλικά

- Πότε έπρεπε ή πρέπει να πεθάνει;
Στα 86 της χρόνια η μητέρα μου νομίζω είχε ολοκληρώσει τη ζωή της.
- Πότε θα ήθελες να πεθάνεις αν **εσύ** βρισκόσουν στη θέση της;
Όχι! καμιά γαστροστομία. Θα ήθελα να ζήσω και να τελειώσω με αξιοπρέπεια.
- Πότε πρέπει να πεθαίνει ο άνθρωπος;
Όταν δεν μπορεί να επικοινωνήσει πνευματικά και να αυτοεξυπηρετηθεί.

Φρύνη, 62, 2^η ζώνη, 62 χρόνια + 1^η ζώνη, 9 μήνες
αδερφός, εκ γενετής υδροκεφαλία, επιδεινούμενη καθήλωση

*Στις φίλες μου δεν έλεγα ποτέ ότι έχω
πέντε αδέρφια. Έλεγα ότι έχω τέσσερα.*

*Αν νιώθω ενοχές καμιά φορά; Όχι. Γιατί
μέχρι τώρα κάνω ό,τι μπορώ για κείνον.
Ενοχές απέναντι στον εαυτό μου... ίσως!*

Φρύνη, 62, 2^η ζώνη, 62 χρόνια + 1^η ζώνη, 9 μήνες
αδερφός, εκ γενετής υδροκεφαλία, επιδεινούμενη καθήλωση

- Πότε έπρεπε ή πρέπει να πεθάνει;
Θα ήθελα να σβήσει χωρίς να ταλαιπωρηθεί άλλο.
- Πότε θα ήθελες να πεθάνεις, αν **εσύ** βρισκόσουν σε παρόμοια κατάσταση;
Θα ήθελα να φύγω, δε θα ήθελα να είμαι έτσι.
- Πότε πρέπει να πεθαίνει ο άνθρωπος;
Άμα αυτοεξυπηρετείται, δεν νομίζω ότι υπάρχει μια ηλικία που πρέπει να πεθαίνει.

Αγλαΐα, 50, αδερφή Φρύνης, 2^η ζώνη, 50 χρόνια
αδελφός, εκ γενετής υδροκεφαλία, επιδεινούμενη καθήλωση

*Όταν, ναι, όταν θα 'χει αυτός πεθάνει. Όταν θα
είμαστ' ελεύθερες.*

*Θεούλη μου να ξυπνήσω και να πάω στο
κρεβατάκι του και νά 'χει κοιμηθεί στον ύπνο
του ... αλλά μετά πάλι λέω ... γιατί, τι μου
φταίει;*

Αγλαΐα, 50, αδερφή Φρύνης, 2^η ζώνη, 50 χρόνια
αδελφός, εκ γενετής υδροκεφαλία, επιδεινούμενη καθήλωση

- Πότε έπρεπε ή πρέπει να πεθάνει;
*Είναι φορές που λέω "Θεούλη μου, βοήθησέ
με να μην τον πνίξω".*
- Πότε θα ήθελες να πεθάνεις, αν εσύ
βρισκόσουν σε παρόμοια κατάσταση;
Αν ήμουν έτσι, καλύτερα να μη ζούσα.
- Πότε πρέπει να πεθαίνει ο άνθρωπος;
*Όταν σταματήσει να χαίρεται... όταν δεν
μπορεί ν' απολαμβάνει τη ζωή.*

Βαγγελίτσα, 54, 1^η ζώνη, 3 μήνες, μητέρα, τελικό
στάδιο χρόνιας νεφρικής ανεπάρκειας

*Είπα, αν δεν πάρω τώρα ψυχοφάρμακα, δεν θα
πάρω ποτέ στη ζωή μου.*

Χριστέ μου, λέω, απάλλαξέ με! Εμένα, εμένα...

Βαγγελίτσα, 54, 1^η ζώνη, 3 μήνες, μητέρα, τελικό στάδιο χρόνιας νεφρικής ανεπάρκειας

- Πότε έπρεπε ή πρέπει να πεθάνει;
Εγώ για τον Αύγουστο την είχα, στον ενάμιση μήνα.
- Πότε θα ήθελες να πεθάνεις αν εσύ βρισκόσουν σε μια παρόμοια κατάσταση;
Να φύγω την πρώτη μέρα, πριν μπω στο νοσοκομείο.
- Πότε πρέπει να πεθαίνει ο άνθρωπος;
Όταν φτάσει σ' αυτή την ηλικία της μαμάς μου.

Βιργινία, 55, 1^η ζώνη, 10 χρόνια κόρη, σπαστική παράλυση

*Αυτό το παιδί, έδωσε σε μένα ζωή, αλλά αυτό το ίδιο
δεν έζησε ποτέ.*

*Θεέ μου, ευχαριστώ που έφυγε πριν από μένα. Δεν
ήθελα να μείνει πίσω, επειδή έχω ένα γιο και θα το
φόρτωνα στο γιο μου πλέον. Από την άλλη όμως...
μου λείπει, ακόμη μου λείπει, εμένα.*

Βιργινία, 55, 1^η ζώνη, 10 χρόνια κόρη, σπαστική παράλυση

- Πότε έπρεπε ή πρέπει να πεθάνει;
*Ευχαριστώ το Θεό που αυτό το παιδί έφυγε
πριν από μένα, γιατί αν έμενε πίσω τι θα
γινόταν; Θα το φόρτωνα στο γιο μου πλέον.*
- Πότε θα ήθελες να πεθάνεις αν εσύ
βρισκόσουν σε παρόμοια κατάσταση;
*Δε θα με βάλουν σε μηχανήματα, δε θα μου
δώσουν φάρμακα.*
- Πότε πρέπει να πεθαίνει ο άνθρωπος;
Αυτό που λένε, «όταν θέλει ο Θεός».

Ήρα, 50, 2^η ζώνη, 20 χρόνια (ο σύζυγός της 1^η ζώνη 20 χρόνια), κουνιάδος, σκλήρυνση κατά πλάκας

Καθόλου σαν ζευγάρι ζωή δε ζούμε.

*Αισθάνομαι ότι είμαστε σ' ένα Ζάλογγο και
πάμε όλοι με τη σειρά.*

«Παράτα τον και φύγε!» μου λένε.

Ήρα, 50, 2^η ζώνη, 20 χρόνια (ο σύζυγός της 1^η ζώνη 20 χρόνια), κουνιάδος, σκλήρυνση κατά πλάκας

- Πότε έπρεπε ή πρέπει να πεθάνει;
Όταν πειραχθεί το μυαλό του.
- Πότε θα ήθελες να πεθάνεις αν εσύ
βρισκόσουν σε παρόμοια κατάσταση;
*Θα ήθελα να πεθάνω ακαριαία, πριν βρεθώ
έτσι, γιατί είναι ταπείνωση.*
- Πότε πρέπει να πεθαίνει ο άνθρωπος;
Όταν δεν έχει το μυαλό του.

Τερψιχόρη, 23, 2^η ζώνη, 4 χρόνια
παππούς, καρκίνος πνεύμονα

*Έγινα γιατρός για να γλιτώσω την
οικογένειά μου από αυτό το σύστημα.*

*Τα παιδιά δεν επηρεαστήκαμε τόσο άμεσα
όσο έμμεσα, γιατί δεν βλέπαμε τη μητέρα
μας. Δεν την είχαμε όταν τη
χρειαζόμασταν.*

Τερψιχόρη, 23, 2^η ζώνη, 4 χρόνια παππούς, καρκίνος πνεύμονα

- Πότε έπρεπε ή πρέπει να πεθάνει;
Πέθανε τη σωστή στιγμή, όπου θα μπορούσε να αποδεχθεί η οικογένεια το γεγονός.
- Πότε θα ήθελες να πεθάνεις αν **εσύ** βρισκόσουν στη θέση του;
Δεν ξέρω τι θα έκανα. Φοβάμαι τόσο πολύ τον θάνατο...
- Πότε πρέπει να πεθαίνει ο άνθρωπος;
Να φεύγει από τη ζωή αμέσως μόλις δε μπορεί να αυτοεξυπηρετηθεί.

**Θάλεια , 51 , 1^η ζώνη, 4 χρόνια
πατέρας, καρκίνος πνεύμονα**

*Μόνο καταλαβαίνουν αυτοί που το ζουν.
Κανένας άλλος.*

*Κοιμόμουν και το μυαλό μου ήταν εκεί,
σηκωνόμουν και το μυαλό μου εκεί,
συνέχεια, το μυαλό μου, η ψυχή μου, όλο
μου το είναι.*

Θάλεια , 51 , 1^η ζώνη, 4 χρόνια πατέρας, καρκίνος πνεύμονα

- ❑ Πότε έπρεπε ή πρέπει να πεθάνει;
Θα παρακαλούσα το Θεό να τον έπαιρνε απ' την πρώτη στιγμή.
- ❑ Πότε θα ήθελες να πεθάνεις αν **εσύ** βρισκόσουν στη θέση του;
Θα παρακαλούσα να μου κάνουν ευθανασία, να πέθαινα την ίδια στιγμή.
- ❑ Πότε πρέπει να πεθαίνει ο άνθρωπος; *Σίγουρα πρέπει πρώτα να παλεύει την αρρώστια του, αλλά όταν δεν υπάρχει ίαση πρέπει να φεύγει.*

Αντριάνα, 74, 1^η ζώνη, 4 χρόνια σύζυγος, καρκίνος πνεύμονα

*Ζωή ήταν αυτή; Αυτή ήταν σκλαβιά. Τι τη
θες αυτή τη ζωή;*

*Είπα και στο ξαναλέω, απάν' στην
εγχείρηση [να πέθαινε]. Τίποτ' άλλο.*

Ο θάνατος είναι ηρεμία.

Αντριάνα, 74, 1^η ζώνη, 4 χρόνια σύζυγος, καρκίνος πνεύμονα

- ❑ Πότε έπρεπε ή πρέπει να πεθάνει;
Άμα ήξερα αυτά που τράβηξε, την ίδια τη μέρα πού 'κανε εγχείρηση.
- ❑ Πότε θα ήθελες να πεθάνεις αν **εσύ** βρισκόσουν στη θέση του;
Την ίδια ώρα εκείνη, απάν' στο χειρουργείο.
- ❑ Πότε πρέπει να πεθαίνει ο άνθρωπος;
Κάνε μία ένεση και να ησυχάζει ο άλλος, όχι να τυραννιέται.

Λουκάς, 63, 3^η ζώνη, 10 λεπτά
πεθερός 86, πέθανε μέσα σε 10΄

*Ωραίος θάνατος. Δεν ταλαιπωρήθηκε καθόλου.
Ούτε ταλαιπώρησε κανέναν.*

*Πρέπει οι καθηγηταί, κάποιος καθηγητής,
πρέπει να βγάλει ένα βιβλίο τέτοιο, ότι δηλαδή
όταν βλέπουν έναν άνθρωπο όπως σου είπα
τώρα μεγάλον, να τον αφήσουν.*

Λουκάς, 63, 3^η ζώνη, 10 λεπτά πεθερός 86, πέθανε μέσα σε 10'

- Πότε έπρεπε ή πρέπει να πεθάνει;
Ωραίος θάνατος. Δεν ταλαιπωρήθηκε καθόλου. Ούτε ταλαιπώρησε κανέναν.
- Πότε θα ήθελες να πεθάνεις αν εσύ
βρισκόσουν στη θέση του;
Αν είναι να με διασωληνώσετε, αφήστε με να πεθάνω έτσι, κι ας είμαι και νέος.
- Πότε πρέπει να πεθαίνει ο άνθρωπος;
Ο κύκλος του ανθρώπου πιστεύω είναι περασμένος.

Ουρανία, 56, 1^η ζώνη, 2χρόνια σύζυγος, πολλαπλό μυέλωμα

*Όπως ξεκίνησε η αρρώστια του άντρα μου,
έκανα περιοδοντίτιδα, είχα τριχόπτωση, μου
είχαν φύγει όλα τα μαλλιά από εδώ μπροστά,
και μετά άρχισαν αυχενικά, άρχισε αστάθεια.*

*Δεν φοβάμαι τίποτα περισσότερο από το
φοβισμένο.*

Ουρανία, 56, 1^η ζώνη, 2χρόνια σύζυγος, πολλαπλό μυέλωμα

- Πότε έπρεπε ή πρέπει να πεθάνει;
Όταν αρρώστησε έπρεπε να πεθάνει αμέσως.
- Πότε θα ήθελες να πεθάνεις αν **εσύ**
βρισκόσουν στη θέση του;
Την ίδια μέρα.
- Πότε πρέπει να πεθαίνει ο άνθρωπος;
*Πιστεύω γενικά ότι, στην ασθένεια, όταν δεν
υπάρχει μέλλον δεν πρέπει να την παλεύεις.*

Κλειώ, 57, 1^η ζώνη, 9 χρόνια,
κόρη, εγκεφαλικό

Όταν πέθανε με ρωτάγανε, «Πώς πέθανε; Αφού καλά ήταν»... Είχαν απορία πώς πέθανε! Μετά 9 χρόνια εγκεφαλικό ρωτάγανε πώς πέθανε!!

Όταν πέθανε ο γιος του, δεν με αφήσανε να του το πω, γιατί «θα γίνει χειρότερα»... «Μα τι λέτε; Έχασε το παιδί του και να μη το μάθει;» Πέθανε χωρίς να το μάθει.

Κλειώ, 57, 1^η ζώνη, 9 χρόνια, κόρη, εγκεφαλικό

- Πότε έπρεπε ή πρέπει να πεθάνει;
Δεν έπρεπε να βγει από το νοσοκομείο.
- Πότε θα ήθελες να πεθάνεις αν **εσύ**
βρισκόσουν στη θέση του;
Την ίδια μέρα.
- Πότε πρέπει να πεθαίνει ο άνθρωπος;
*Νοητικά ή σωματικά, όποιο απ' τα δυο δεν
λειτουργεί, τελείωσε.*

Πότε έπρεπε ή πρέπει να πεθάνει ο φροντιζόμενος;

Μαρίνα	Τότε που είχε την αιμορραγία
Μέλπω	Ποτέ!
Χαρίτη	Έπρεπε να έχει ήδη πεθάνει
Κική	Δύο χρόνια νωρίτερα
Φρύνη	Να σβήσει χωρίς να ταλαιπωρηθεί άλλο
Αγλαΐα	Θεούλη μου, βοήθησέ με να μην τον πνίξω
Βαγγελίτσα	Ενάμιση μήνα νωρίτερα
Βιργινία	Ευχαριστώ που έφυγε πριν από μένα
Έρα	Όταν πειραχθεί το μυαλό του
Τερψιχόρη	Πέθανε τη σωστή στιγμή
Θάλεια	Από την πρώτη στιγμή
Αντριάνα	Την ίδια μέρα που 'κανε εγχείρηση
Λουκάς	Ωραίος θάνατος (τη στιγμή που πέθανε)
Ουρανία	Έπρεπε να πεθάνει αμέσως
Κλειώ	Δεν έπρεπε να βγει από το νοσοκομείο

Πότε έπρεπε ή πρέπει να πεθάνει ο φροντιζόμενος;

Από την πρώτη στιγμή	4
Να πέθαινε νωρίτερα	5
Πέθανε τη σωστή στιγμή	2
Τώρα	2
Όταν πειραχθεί το μυαλό του	1
Ποτέ	1

Εάν εσύ βρισκόσουν στη θέση του, πότε θα ήθελες να πεθάνεις;

Μαρίνα	Την πρώτη στιγμή
Μέλπω	Την πρώτη στιγμή
Χαρίτη	Όταν δε μπορώ να αυτοεξυπηρετηθώ
Κική	Όχι! καμιά γαστροστομία
Φρύνη	Δε θα ήθελα να είμαι έτσι
Αγλαΐα	Αν ήμουν έτσι, καλύτερα να μη ζούσα
Βαγγελίτσα	Να φύγω την πρώτη μέρα
Βιργινία	Δε θα με βάλουν σε μηχανήματα
Έρα	Να πεθάνω ακαριαία
Τερψιχόρη	Δεν ξέρω τι θα έκανα
Θάλεια	Την πρώτη στιγμή
Αντριάνα	Απάν' στο χειρουργείο
Λουκάς	Αν είναι να με διασωληνώσετε, αφήστε με να πεθάνω
Ουρανία	Την ίδια μέρα
Κλειώ	Την ίδια μέρα

Εάν εσύ βρισκόσουν στη θέση του, πότε θα ήθελες να πεθάνεις;

Την πρώτη στιγμή	7
------------------	---

Νωρίτερα	6
----------	---

Όταν δεν θα αυτοεξυπηρετούμαι	1
-------------------------------	---

Δεν ξέρω τι θα έκανα	1
----------------------	---

Πότε πρέπει να πεθαίνει ο άνθρωπος ;

Μαρίνα	Όταν δεν αυτοεξυπηρετείται
Μέλπω	Καλύτερα να τελειώνει ο άνθρωπος
Χαρίτη	Όταν δεν αυτοεξυπηρετείται
Κική	Όταν δεν αυτοεξυπηρετείται
Φρύνη	Όταν δεν αυτοεξυπηρετείται
Αγλαΐα	Όταν σταματήσει να χαίρεται
Βαγγελίτσα	Όταν φτάσει σε μεγάλη ηλικία
Βιργινία	Όταν θέλει ο Θεός
Έρα	Όταν δεν έχει το μυαλό του
Τερψιχόρη	Όταν δεν αυτοεξυπηρετείται
Θάλεια	Όταν δεν υπάρχει ίαση
Αντριάνα	Κάνε μία ένεση και να ησυχάζει ο άλλος
Λουκάς	Ο κύκλος του ανθρώπου είναι πεπερασμένος
Ουρανία	Όταν δεν υπάρχει μέλλον
Κλειώ	Νοητικά ή σωματικά αν δεν λειτουργεί, τελείωσε

Πότε πρέπει να πεθαίνει ο άνθρωπος ;

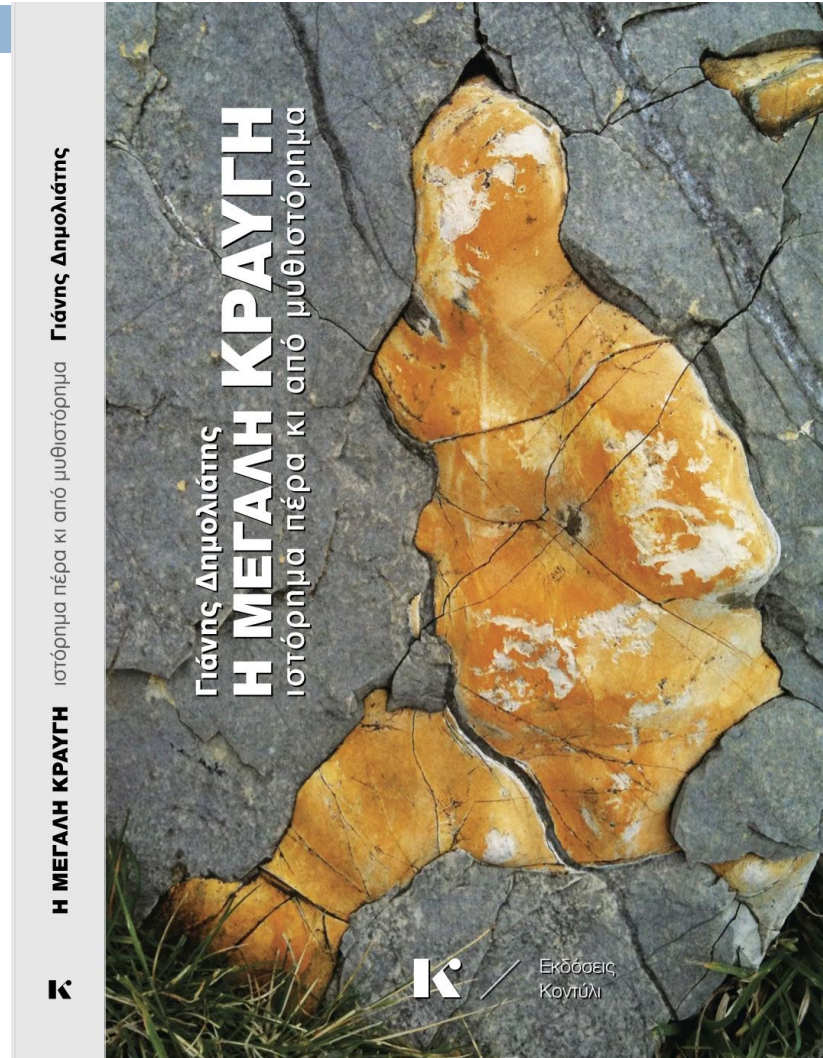
Όταν δεν υπάρχει μέλλον	4
Όταν δεν αυτοεξυπηρετείται	8
Όταν δεν έχει το μυαλό του	1
Όταν σταματήσει να χαίρεται	1
Όταν θέλει ο Θεός	1

Προβληματισμοί και Υποθέσεις

- Ιδιαιτερότητες του φροντιστή (ηλικία, φύλο, οικογενειακή κατάσταση, επάγγελμα)
- Ζώνη φροντίδας (1^η, 2^η, 3^η)
- Διάρκεια φροντίδας (μήνες, χρόνια, δεκαετίες)
- Ποιον αφορά η απάντηση (τον φροντιζόμενο, τον φροντιστή, γενικά)
- Χρονική απόσταση αφήγησης από φροντίδα (εν θερμώ, αναστοχασμός, επανένταξη φροντιστή στη ζωή)
- Κοινοποιούν οι φροντιστές τους στοχασμούς τους;
- Είναι η κοινωνία πιο ώριμη από τους γιατρούς;
- Γνωρίζει η κοινωνία για ποιο ακριβώς πράγμα μιλάμε;

Τίποτα δεν μπορεί να υποκαταστήσει...

τις
ζωντανές
αφηγήσεις
τις ίδιες

Μόνο
καταλαβαίνουν
αυτοί που το
ζουν, κανένας
άλλος.
Κανένας.

Τίποτα δεν μπορεί να υποκαταστήσει...

**προκλητικό για την ιατρική κοινότητα
ανακουφιστικό για τους ανθρώπους**

Ολόκληρο το σύστημα υγείας χτίζεται πάνω στους συγγενείς που φροντίζουν τους αρρώστους. Το βιβλίο ακούει αυτούς τους αφανείς ήρωες. Το περίμεναν πώς και πώς. Και αδειάζουν την ψυχή τους από αυτά που δεν είχαν τολμήσει να πουν ούτε στον εαυτό τους. Είμαι η

**εύχομαι να ανακουφίσει την ιατρική κοινότητα
και να προκαλέσει τους ανθρώπους**

Για ποιον χτυπά η καμπάνα;

Αν δεν μπορούμε να επεξεργαστούμε το θάνατό μας, δεν μπορούμε να αντιμετωπίσουμε το θάνατο των άλλων.

E. Perella, Χάλκη, 18-6-2015, 16:30-17:00

Πότε Πρέπει να Πεθάνω ΕΓΩ !

που **δεν** έχω το άλλοθι ότι ΔΕΝ ΞΕΡΩ ΟΤΙ ΔΕΝ ΞΕΡΩ
Ο θάνατός μου είναι δική μου υπόθεση.
Όχι του γιατρού.
Όφειλα...

Πήρα το θάνατό μου από τα χέρια των γιατρών

ΔΙΑΘΗΚΗ ΓΙΑ ΤΑ ΤΕΛΗ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΜΟΥ ΑΝΩΔΥΝΑ, ΑΝΕΠΑΙΣΧΥΝΤΑ, ΕΙΡΗΝΙΚΑ

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΜΟΥ, ΠΡΟΣ ΤΟ ΓΙΑΤΡΟ ΜΟΥ, ΚΑΙ
ΠΡΟΣ ΚΑΘΕ ΑΛΛΟΝ ΠΟΥ ΘΑ ΕΧΕΙ ΤΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΜΟΥ

ΕΓΩ, ο/η _____,
επάγγελμα _____ αριθμός δελτίου ταυτότητας _____
κάτοικος _____ οδός αριθμός _____
μετά προσεκτική σκέψη και έχοντας πλήρη διαύγεια πνεύματος, ΔΙΝΩ
ΚΑΙ ΥΠΟΓΡΑΦΩ ΑΥΤΗ ΤΗ ΔΙΑΘΗΚΗ:

ΑΝ ΟΠΟΤΕΔΗΠΟΤΕ στο μέλλον:

- Δεν μπορώ να συμμετάσχω σε αποφάσεις για το άτομό μου ή/και δεν μπορώ να αυτοεξυπηρετηθώ από οποιαδήποτε αιτία (όπως προχωρημένη εκφυλιστική νόσος του νευρικού συστήματος· σοβαρή διαρκής εγκεφαλική βλάβη από οποιαδήποτε αιτία: τραύμα, εγκεφαλικό επεισόδιο, όγκος κτλ· άνοια από οποιαδήποτε αιτία: Αλτσχάιμερ, πολλαπλά εγκεφαλικά κτλ· προχωρημένη κακοήθης νόσος· σοβαρή ανεπάρκεια του ανοσοποιητικού συστήματος· οποιαδήποτε άλλη κατάσταση παρόμοιας σοβαρότητας), και
- Δύο ανεξάρτητοι γιατροί (ο ένας ειδικός) συμφωνούν ότι τη δεδομένη στιγμή δεν υπάρχουν επιστημονικά τεκμηριωμένες σοβαρές πιθανότητες να συνέλθω το αργότερο σε έξι (6) μήνες από την έναρξη της παραπάνω κατάστασης ώστε το λιγότερο να αυτοεξυπηρετούμαι,
- Εφόσον έξι (6) μήνες από την έναρξή της η παραπάνω (1) κατάσταση εξακολουθεί να υπάρχει, το παραπάνω (2) παύει να απαιτείται: η κατάσταση (1) μόνη αρκεί,

ΤΟΤΕ Η ΕΝΤΟΛΗ ΜΟΥ ΕΙΝΑΙ:

- Δεν θα υποβληθώ σε καμία ιατρική παρέμβαση ή θεραπεία για παράταση ή συντήρηση της διάρκειας της ζωής μου.
- Θα επιτραπεί στην πρώτη επόμενη λοίμωξη οποιασδήποτε εντόπισης, στην πρώτη επόμενη ανεπάρκεια οποιουδήποτε οργάνου, στο πρώτο επόμενο κώμα οποιασδήποτε αιτιολογίας, στην πρώτη επόμενη κλήση του πεπρωμένου μου (ότι "φυγείν αδύνατον"), να ανακυκλώσουν το σώμα μου (ότι "χούς εί και εις χούν απελεύσει").
- Τυχόν οδονηρά συμπτώματα (καί αυτά από στέρηση τροφής ή υγρών) να ελέγχονται με κατάλληλα παυσίπονα ή άλλη κατάλληλη θεραπεία,

αλλά όχι με τεχνητή αναπνοή, τεχνητή σίτιση ή τεχνητή ενυδάτωση, ακόμα κι αν αυτό συντομεύσει τη διάρκεια της ζωής μου.

ΔΙΝΩ τη συγκατάθεσή μου για οτιδήποτε προταθεί να γίνει ή να μη γίνει **για** να τηρηθεί η διαθήκη μου ετούτη, και απαλλάσσω τους θεράποντές μου και όσους θα έχουν τη φροντίδα μου από κάθε νομική ή άλλη ευθύνη που ίσως προκύψει από μια τέτοια, σύμφωνα με την διαθήκη μου ετούτη, πράξη ή παράλειψη.

ΕΠΙΘΥΜΩ η εντολή μου αυτή να γίνει **απόλυτα** σεβαστή και να υπερισχύσει **οποιασδήποτε** αντίθετης άποψης ή νομικής ρύθμισης.

ΑΠΟΤΕΛΕΙ **ΔΙΑΘΗΚΗ**, εφόσον δεν την έχω ανακαλέσει **οφείλει** να θεωρηθεί ότι συνεχίζει να με αντιπροσωπεύει, υπερισχύει κάθε προηγούμενης σχετικής δήλωσης ή διαθήκης μου, τυχόν δε παραβίασή της συνιστά αξιόποινη κατάλυση του **αυτεξούσιου** του προσώπου μου.

ΕΠΙΘΥΜΩ να γίνει **απόλυτα** κατανοητό ότι είμαι θνητός, και ότι φοβάμαι τη σωματική και πνευματική μου αποδιοργάνωση και εκφύλιση και την απώλεια της αξιοπρέπειάς μου πολύ περισσότερο από όσο φοβάμαι το θάνατό μου. Επιθυμώ τα τέλη της ζωής μου ανώδυνα, ανεπαίσχυντα και ειρηνικά, τυχόν δε εκφύλισή μου σε καρδιο-πνευμονο-γαστρεντερικό παρασκεύασμα-πειραματόζωο των μετόχων, συνεργατών και εργατών της σύγχρονης βιοϊατρικής τεχνολογίας θα ήταν η **χειρότερη** δυνατή καταρράκωση του προσώπου μου.

ΖΗΤΩ από τους θεράποντές μου κι από αυτούς που με οποιοδήποτε τρόπο θα με φροντίζουν, εάν σε οποιαδήποτε περίπτωση αμφιβολίας ή αβεβαιότητας αναρωτηθούν ποια θα ήταν η επιθυμία μου, να λάβουν τη διαθήκη μου ετούτη **δεσμευτικά** υπόψη τους. Σε αντίθετη περίπτωση, **εντέλλονται** τα παιδιά μου (α) να ασκήσουν **δίωξη** κατά παντός υπευθύνου για βιασμό του προσώπου μου, και (β) να **απιθώσουν** το ως άνω παρασκεύασμα-πειραματόζωο στην πόρτα του βιαστή της διαθήκης μου ως επίτευγμά του, ιδιοκτησία του και περιουσία του· εγώ δεν θα υπάρχω εκεί.

Τόπος, __/__/201__

ΥΠΟΓΡΑΦΗ

Όνομα Επώνυμο

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

το γνήσιο της υπογραφής

ΥΠΟΓΡΑΦΗ

Όνομα Επώνυμο

Πότε Πρέπει να Πεθάνω ΕΓΩ !

ΔΙΑΘΗΚΗ ΓΙΑ ΤΑ ΤΕΛΗ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΜΟΥ ΑΝΩΔΥΝΑ, ΑΝΕΠΑΙΣΧΥΝΤΑ, ΕΙΡΗΝΙΚΑ

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΜΟΥ, ΠΡΟΣ ΤΟ ΓΙΑΤΡΟ ΜΟΥ, ΚΑΙ
ΠΡΟΣ ΚΑΘΕ ΑΛΛΟΝ ΠΟΥ ΘΑ ΕΧΕΙ ΤΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΜΟΥ

Σε περίπτωση που δεν αυτοεξυπηρετούμαι για το
πολύ έξι μήνες, θα επιτρέψουν στην πρώτη επόμενη
λοίμωξη οποιασδήποτε εντόπισης, στην πρώτη
επόμενη ανεπάρκεια οποιουδήποτε οργάνου, στο
πρώτο επόμενο κώμα οποιασδήποτε αιτιολογίας, να
οδηγήσουν το σώμα μου στην ανακύκλωση.

Ο δηλών

Συμφωνώ

Ιωάννης Δημητρίου Δημολιάτης

Πεδινή Ιωαννίνων

6 / 3 / 2013

Βεβαιώνεται το γνήσιο
της υπογραφής του.....

ΙΩΑΝΝΗ ΔΗΜΟΛΙΑΤΗ
ΑΔΤ: ΑΕ 275340
Πεδινή 06/03/2013

ΣΙΑΛΛΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
Ε/κλάδος Διακτεράωσης
Υποθέσεων Πολιτών
ΚΕΠ 725 Δήμου Ιωαννίνων

Πότε Πρέπει να Πεθάνω ΕΓΩ !

Ο γιατρός

?

Δεν έχω το ελαφρυντικό ότι...

ΔΕΝ ΞΕΡΩ ΟΤΙ ΔΕΝ ΞΕΡΩ

Πότε Πρέπει να Πεθάνω εγώ ο γιατρός

Γιατρός που δεν έχει λύσει το πρόβλημα του δικού του θανάτου, το άμεσο συμφέρον της κοινωνίας είναι να του **αφαιρέσει την άδεια άσκησης επαγγέλματος**.

Αν οι γιατροί λύσουν το πρόβλημα **για τον εαυτό τους**, η κοινωνία αυτόματα θα το έχει λύσει.

Αλλιώς το σύστημα υγείας εκφυλίζεται σε **νοσογόνο και πληγή** για την κοινωνία, που αργά ή γρήγορα **καταρέει**.

Πότε Πρέπει να Πεθαίνει ο άνθρωπος

Όλοι οι άνθρωποι έχουν ανάγκη να έχουν έναν καλό θάνατο. Ο καλός θάνατος ορίζεται από τον ίδιο τον ασθενή.

Ζαΐρα Παπαληγούρα

Οι ψυχολογικές ανάγκες των ασθενών που πεθαίνουν, Χάλκη, 20-6-15, 5-6μμ

Ο καλός θάνατος ορίζεται από τον ίδιο τον άνθρωπο._

Ο καθένας τη δική του διαθήκη για το δικό του τέλος: **πού** θέλει να πεθάνει, **πώς** και **πότε**. Έστω κι αν υπογράψει «Θέλω να πεθάνω στα 150 μου στη ΜΕΘ, ακόμα κι αν μόνον η καρδιά μου χτυπά και όλα τα άλλα όργανα έχουν εκφυλιστεί, ακόμα κι αν είμαι συνδεδεμένος με όλα τα μηχανήματα του κόσμου, οσοδήποτε κι αν είναι το κόστος, διαθέτω δε όλη την κινητή και ακίνητη περιουσία μου γι αυτό το σκοπό.» Κάθε διαθήκη απόλυτα σεβαστή. Αρκεί να είναι **υπαρκτή**. **Η ανύπαρκτη διαθήκη είναι το πρόβλημα.** Ισοδυναμεί με (υπαρκτή) ανευθυνότητα.

ΠΡΟΤΑΣΗ

**Διαπανεπιστημιακό
Διατμηματικό
Πρόγραμμα
Μεταπτυχιακών
Σπουδών "ΠΠΠ"**

Ευχαριστώ.